

Sygn. akt III KK 142/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **A. Z.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 19 maja 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w L. z dnia 25 września 2020 r., sygn. akt IX K (...),

**uchyła wyrok w zaskarżonej części, to jest co do
rozstrzygnięcia o zakazie zbliżania, i w tym zakresie sprawę A. Z.
przekazuje Sądowi Rejonowemu w L. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. , po uwzględnieniu wniosku oskarżonego A. Z. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, wyrokiem z dnia 25 września 2020 r., sygn. akt IX K (...), wydanym w trybie art. 387 § 2 k.p.k., uznał A. Z. za winnego tego, że w okresie od 2017 r. daty dziennej bliżej nieustalonej do dnia 4 września 2019 r. w L. znęcał się fizycznie i psychicznie nad konkubiną P. G. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury, podczas których szarpał, popychał, uderzał pokrzywdzoną, rzucał w nią przedmiotami oraz wyzywał ją słowami wulgarnymi, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie pięciu lat po odbyciu kary co najmniej sześciu miesięcy pozbawienia

wolności, będąc uprzednio skazanym za umyślne przestępstwo podobne, popełnione z użyciem przemocy, tj. czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 60 § 2 pkt 1 k.k., art. 60 § 6 pkt 4 k.k., art. 34 § 1a pkt 1 k.k. wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności, nakładając na oskarżonego obowiązek wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze dwudziestu godzin miesięcznie. Na podstawie art. 41 a § 1 i 4 k.k. orzekł też środek karny w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej P. G. na odległość krótszą niż 100 metrów bez jej zgody, oraz na mocy art. 46 § 2 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej nawiazkę w kwocie 4.000 złotych, a także rozstrzygnął o kosztach procesu (k. 107).

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron procesu i uprawomocnił się w dniu 5 października 2020 r., bez postępowania odwoławczego (k. 108).

Od wyżej wymienionego wyroku Sądu Rejonowego w L. kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarżył go na korzyść A. Z. , w części dotyczącej orzeczenia o środku karnym, określonym w art. 41a § 1 i 4 k.k. w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej, **zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a to art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego A. Z. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego, mimo iż wniosek w zakresie propozycji środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 100 metrów bez jej zgody, został sformułowany z naruszeniem przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 43 § 1 k.k. w zw. z art. 39 pkt 2b k.k., poprzez brak wskazania okresu obowiązywania tego zakazu, podczas gdy przepis art. 43 § 1 k.k. obliguje do jego orzeczenia na okres od roku do 15 lat . Podnosząc ten zarzut **wniósł o** uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w L. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, gdyż zaskarżony nią wyrok został wydany z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa, opisanym w zarzucie kasacji.

Rozstrzygając odnośnie wniosku oskarżonego złożonego na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., Sąd jest zobowiązany przede wszystkim sprawdzić zaistnienie wszystkich warunków dopuszczalności takiego wniosku. Jednym z nich z pewnością jest zgodność zgłaszanych we wniosku, zaakceptowanych przez uprawnionych uczestników postępowania propozycji, w tym również tych co do oceny prawno-karnej zarzucanego czynu, wymiaru kary bądź środków karnych, z obowiązującymi przepisami prawa karnego materialnego. W sytuacji, w której treść wniosku o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, tychże regulacji prawnych nie respektuje, obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim stosownej zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 marca 2009 r., sygn. akt II KK 298/08, z dnia 21

lutego 2013 r., sygn. akt IV KK 38/13, z dnia 13 lutego 2019 r., sygn. akt V KK 34/18, LEX nr 2622303). Podkreśla się, że złożenie przez oskarżonego wniosku, w trybie art. 387 § 1 k.p.k., nie obliguje sądu do jego automatycznego uwzględnienia. Sąd powinien dokonać przede wszystkim jego kontroli w zakresie spełnienia wszystkich prawem przewidzianych wymogów, w szczególności przeanalizować, czy zaproponowana przez podsądnego kara i inne środki prawnokarnej reakcji odpowiadają prawu materialnemu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2014 r., sygn. akt V KK 367/13, LEX nr 1418989).

Trafnie wskazuje Prokurator Generalny, że w realiach przedmiotowej sprawy Sąd I instancji nie sprostął obowiązkowi prawidłowego zastosowania unormowania z art. 387 § 1 k.p.k., ponieważ uwzględnił propozycję oskarżonego A. Z. w całości, bez zasugerowania dokonania w niej zmiany, pomimo tego, iż co do orzeczenia środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej nie przewidywała ona żadnej granicy czasowej obowiązywania tegoż zakazu. Natomiast zgodnie z treścią przepisu art. 43 § 1 k.k., jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozbawienie praw publicznych oraz zakaz i nakazy wymienione w art. 39 pkt 2-2b i 3 k.k. orzeka się w latach, od roku do 15 lat. W myśl powołanej regulacji prawnej, Sąd Rejonowy w L. orzekając wobec oskarżonego, ujęty w dyspozycji art. 39 pkt 2b k.k., zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej, winien był określić okres, na jaki obowiązek takiego zachowania został nałożony.

Tymczasem, pomimo iż był do tego zobowiązany, Sąd Rejonowy w L. nie uzależnił uwzględnienia wniosku oskarżonego A. Z. od dokonania stosownej modyfikacji i wydał wyrok skazujący za czyn z art. 207 § 1 k.k., gdzie orzekając na podstawie art. 41a § 1 i 4 k.k. środek karny w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość krótszą niż 100 metrów bez jej zgody, nie wskazał okresu obowiązywania tego środka. To rażące uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku, albowiem niewskazanie okresu obowiązywania tego środka karnego, powoduje, że nie wiadomo jak długo ten środek karny ma trwać, a zatem skoro zaskarżony kasacją wyrok nie zawiera koniecznego orzeczenia co do „czasookresu,” to w świetle jego treści można przyjąć, że orzeczony środek karny ma charakter bezterminowy. Wprawdzie możliwe jest orzeczenie tego środka karnego dożywotnio, ale tylko w przypadku spełnienia przesłanek z art. 41a § 3 k.k., które nie zachodzą w realiach niniejszej sprawy. Wielokrotnie już Sąd Najwyższy wskazywał, iż brak określenia w wyroku czasu trwania środka karnego powoduje, że obowiązuje on bezterminowo, co zawsze obrazuje istotę wpływu tego rażącego uchybienia na treść rozstrzygnięcia (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 listopada 2008 r., sygn. akt V KK 256/08, R – OSNKW 2008, poz. 2298, z dnia 14 października 2014 r., sygn. akt III KK 124/14, LEX nr 1523391, z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt III KK 299/15, LEX nr 1813440, z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. akt III KK 307/17, LEX nr 2338018).

Należy też podkreślić, że zgodnie z ukształtowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, w związku z ustawowym wymogiem określenia w wyroku, jak długo zakaz ma trwać, wykluczona jest możliwość sprecyzowania dopiero w postępowaniu

wykonawczym okresie trwania zakazu. Czasu obowiązywania zakazu nie da się więc określić wykorzystując dyspozycję art. 13 § 1 k.k.w. i zasadę *in dubio pro reo* (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt II KK 75/15, LEX nr 1659231, z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt II KK 344/15, LEX nr 194189, z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt IV KK 52/17, LEX nr 2252211, z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt II KK 337/17, LEX nr 2401061).

Powyższe implikowało uchylenie wyroku sądu *meriti* w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L. (art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k.).